

Finansdepartementet

postmottak@fin.dep.no

Deres ref.

13/3769-71

Vår ref.

JFH

Oslo

30. mars 2017

HØRING – HVITVASKINGSLOVUTVALGETS UTREDNING NOU 2016:27

Vi viser til departementets brev av 20.12.2016 om NOU 2016:27 Ny lovgivning om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering II. Forslaget er basert på EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv 2015/849/EU og forordning 2015/847/EU. EU-kommisjonen fremla 5.7.2016 forslag til endringer i det fjerde hvitvaskingsdirektiv, men dette er ikke endelig vedtatt og kun omtalt i utredningen. Utvalgets arbeid munner ut i et forslag til ny hvitvaskingslov, forslag til lov om register over reelle rettighetshavere og forslag til ny forskrift der forordningen er tatt inn.

Direktivet er et minimumsdirektiv og vi forstår utvalget slik at de har lagt seg tett opp til direktivets minimumskrav. For finansforetak innebærer forslagene i stor grad en videreføring av forpliktelser som følger av gjeldende lov med økt fokus på risikobasert tilnærming. Ved siden av dette er mer regulering av behandling av personopplysninger og det innføres et bredt spekter av administrative sanksjoner.

Finansieringsselskapenes Forening har følgende bemerkninger:

Forholdet til finansavtaleloven

Lov om finansavtaler og finansoppdrag (Finansavtaleloven) regulerer i svært stor utstrekning forholdet mellom foretaket og dens kunder. Mange av disse regler er preseptoriske. En del av utvalgets forslag synes å være i motstrid med regler i finansavtaleloven og siden finansforetakene utgjør en stor og viktig gruppe blant de rapporteringspliktige, savner vi i utredningen en nærmere vurdering av de komplikasjoner dette kan føre til.

Etter finansavtaleloven § 14 kan ikke finansforetak avvise en kunde uten «saklig grunn». I lovforslagets § 17 fremgår det at rapporteringspliktige ikke skal etablere kundeforhold dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres. I mange forhold vil dette være relativt klart, men virkeligheten har mange fasetter og vi vil tro at det i flere situasjoner kun vil foreligge mindre mangler som gjør at det er relativt liten usikkerhet knyttet til kundens identitet eller legitimasjonsdokumenter.

Etter finansavtaleloven §§ 21, 51 bokstav a og 52, kreves det en viss terskel for å kunne avvikle kundeforholdet – som saklig grunn, vesentlig mislighold eller krav om 2 måneders oppsigelse. Etter lovforslagets § 19 (5) skal det være en ubetinget plikt til å avvikle dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres. Vi antar som følge av den risikobaserte tilnærmingen som lovforslaget legger opp til, at ikke enhver mangel utløser plikt til å avvikle

kundeforholdet. Dette bør klargjøres noe bedre, herunder om det er noen forskjell på kundetiltak som følger av § 9 i forslaget og de utvidete tiltak som følger av § 11.

En del kundeforhold er det heller ikke helt enkelt å avvikle på kort varsel. Dette gjelder for eksempel utlån, kreditt, leasing eller andre forhold der finansforetaket har stilt verdier til disposisjon for kunden. Her må det etableres en mulighet for at finansforetaket kan avslutte engasjementet på en fornuftig måte. Ofte kan kundeforholdene dessuten være komplekse med flere produkter og flere kunder med tilknytning til et engasjement. En kunde kan både ha innskudd, lån, være kausjonist og det kan være flere personer som har disposisjonsrett på samme konto eller være medlåntakere på samme lån. Også her vil det være behov for å få avklart hvor langt avviklingsplikten går. Dette er særlig viktig fordi man her støter mot preseptorisk lovgivning.

Som regel vil avviking av kundeforhold også kreve en begrunnelse for at kunden skal akseptere og avfinne seg med avviklingen. I mange tilfeller vil dette kunne skje selv om begrunnelsen er å finne i hvitvaskingsloven. Ligger imidlertid begrunnelsen i forhold knyttet til § 25 i lovutkastet, vil det oppstå et problem mellom behovet for å begrunne en avviking av kundeforholdet og overholdelse av avsløringsforbudet.

Begrepet øverste ledelse

Lovforslaget pålegger en rekke plikter og sanksjoner for «øverste ledelse». Utredningen gir imidlertid liten veiledning for hvilke posisjoner som inngår i denne gruppen. Finfo organiserer mange filialer av utenlandske finansforetak der den øverste ledelse sitter i utlandet. Det bør avklares nærmere hvilke personer som tilhører kretsen «øverste ledelse».

Reelle rettighetshavere

Lovforslaget § 9 (4) krever som i dag, at det skal innhentes informasjon om reelle rettighetshavere. Dette har vært et vanskelig punkt å følge opp i praksis og direktivet setter krav om at det skal opprettes nasjonale registre over reelle rettighetshavere i juridiske personer. Dette er fulgt av utvalget gjennom forslag til ny forskrift. Vi støtter dette.

Bekreftelse av kundetiltak

Utvalget foreslår i § 9 (5) opplysninger om juridisk person skal bekreftes ved utskrift fra offentlig register. Etter vår oppfatning går dette for langt og vi støtter mindretallets forslag om at rapporteringspliktige skal kunne basere seg på kontrolloppslag i elektronisk registrerte opplysninger i Foretaksregisteret eller tilsvarende utenlandske registre ved bekreftelse av opplysninger om juridiske personer uten at det stilles krav om utskrift eller firmaattest. Som mindretallet påpeker, inneholder slike registre også historisk informasjon og når man har oppdaterte opplysninger tilgjengelig på internett, virker det som et skritt i feil retning og kreve bekreftede opplysninger gjennom utskrift og lagring av dette. Mindretallets forslag til ny § 9 femte ledd første punktum er en bedre løsning.

Med vennlig hilsen

FINANSIERINGSSKAPENES FORENING

Jan Fr. Haraldsen
Dir